

УДК 159.9:004.8

DOI <https://doi.org/10.30970/2522-1876-2020-6-3>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ, СХИЛЬНИХ ДО ІНТЕРНЕТ-СТАЛКІНГУ

Аліна Бунас

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
пр. Гагаріна, 72, м. Дніпро, Україна, 49000
e-mail: bunasalina@gmail.com*

Анастасія Горбаньова

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
пр. Гагаріна, 72, м. Дніпро, Україна, 49000
e-mail: anastasiia.horbanova@gmail.com*

Статтю присвячено дослідженню психологічних особливостей осіб, які схильні до Інтернет-сталкінгу. Негативні тенденції зростання та впливу кіберсталкінгу на суспільство викликають широку зацікавленість у різних міждисциплінарних дослідженнях, передусім в аналізі етичних та моральних аспектів, а вже потім – правових.

У статті розглянуто відомості з проблеми кіберсталкінгу як форми традиційного сталкінгу, травлі, медіабулінгу, доксингу через онлайн-канали, такі як соціальні медіа, форуми або електронна пошта. Розширено теоретичні підходи до дослідження етіології, структури та властивостей особистості (прагнення до контролю, низька самооцінка, триада ворожості, порушення ментального здоров'я та ін.), особливостей та типології специфічних поведінкових реакцій.

Виокремлено загальне визначення кіберсталкінгу як особливої форми діяльності, що характеризується переслідуванням або домаганням людини через мережу Інтернет, а до поведінкових проявів онлайн-переслідування можна віднести такі дії: моніторинг, відстеження без згоди, умисне пошкодження даних, створення фейкових профілів під ім'ям жертви, помилкові звинувачення, розповсюдження чуток, залякування людини та ін.

У пілотажному дослідженні прийняли участь 70 осіб (31 – чоловіки та 39 – жінки) віком від 15 до 45 років. Установлено, що 39% досліджуваних мають схильність до кіберсталкінгу, при цьому їхню діяльність можна віднести до таємного кіберсталкінгу, а 61% – звичайні користувачі Інтернету.

У результаті проведеного емпіричного дослідження встановлено, що єдиною розбіжністю серед особистісних рис, притаманних групам «кіберсталкерів» та «звичайних користувачів», є високий рівень нейротизму саме у кіберсталкерів. Відмінностей у прояві емоційної спрямованості серед «кіберсталкерів» та «звичайних користувачів» не існує.

Існування особистісного зумовлення даного феномену дає змогу говорити про побудову можливої особистісної структури кіберсталкерів із метою подальшого аналізу причин виникнення схильностей до кіберпереслідування та розроблення програм попередження протиправних дій.

Ключові слова: кіберсталкінг, особистість, Інтернет, харасмент, переслідування.

Постановка наукової проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства інформаційний простір набув неабияких обертів: вихід у мережу доступний практично в кожному куточку світу, швидкість інформаційного потоку збільшується з кожним роком. Окрім пізнавальної та розважальної функцій, Інтернет надав людям безмежне поле як для комунікації, так і можливостей для поліпшення якості життя, проте Інтернет з його можливостями

має й інший бік, який став провідним шляхом до підвищення рівня злочинності, зокрема появи такого явища, як кіберсталкінг.

Кіберсталкінг – особлива форма діяльності, що характеризується переслідуванням або домаганням людини через мережу Інтернет. Кіберсталкінг й кібербулінг – відносно нові явища сучасної дійсності, злочини, вчинені в мережі, підлягають кримінальній відповідальності, проте в Україні не має чинного законодавства щодо кіберсталкінгу на відміну від інших держав. Так, наприклад, у США, майже в кожному штаті є механізм контролю захисту користувачів від онлайн-переслідувань. Останнім часом усе активніше з'являються ситуації порушення прав та свобод людини в мережі через анонімність кіберсталкерів та складність фіксації їх місця знаходження. Як наслідок, особливостями онлайн-переслідувань стають порушення свободи, кордонів особистості, її приватності та моральності вчинку. У дослідженнях, що стосувалися кіберзлочинства, поведінка сталкерів пояснювалася з різноманітних боків, проте характерні якості кіберсталкерів досі залишаються до кінця не визначеними. Разом із тим необхідно систематично досліджувати цей феномен та випадки прояву такої форми переслідування з метою забезпечення безпечного користування інформаційним простором і більш ефективної профілактики онлайн-переслідувань. Отже, наявна соціальна значущість та недостатня розробленість зазначеної проблеми зумовили тему дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як і переважна більшість нових наукових термінів, що існують у психології, поняття «кіберсталкінг» має зарубіжне коріння. Саме там і зосереджено основну масу наукових робіт із зазначеної теми. Проте підходи до інтерпретування та розуміння поняття «кіберсталкінг» мають еkleктичний характер, оскільки кожен дослідник, надаючи визначення вказаному поняттю, висвітлює лише певний його аспект, який безпосередньо стосується поля його наукового інтересу. Незважаючи на десятиліття видатних кримінологічних досліджень, ще й досі немає стислого загальноприйнятого визначення традиційної форми переслідування, що погіршує ситуацію вивчення саме Інтернет-переслідувань [2].

Вчені (С.Д. Marcum, G.E. Higgins & J. Nicholson, 2017) вважають переслідування окремою або уніфікованою формою поведінки [6; 9]. Термін «кіберсталкінг» походить від розуміння традиційного сталкінгу і зазвичай відноситься до переслідування, яке відбувається в Інтернеті, тому в межах даного дослідження під поняттям «кіберсталкінг» варто розуміти особливу форму діяльності, що характеризується переслідуванням або домаганням людини через мережу Інтернет.

У цілому можна сказати, що тематика кіберсталкінгу є актуальною не лише для психологічної галузі. Серед існуючих теорій є багато припущень, які були запозичені з кримінології, економіки, соціології. Формування теорії онлайн-переслідувань пов'язане передусім із поведінкою кіберсталкерів. Також це стосується й створення різноманітних типологій, що базуються саме на характерних діях переслідувачів.

Дослідження щодо психологічних особливостей кіберсталкерів лише починають з'являтися у науковій літературі, що зумовлено новизною самого поняття «кіберсталкінг» у межах психології науки. Якщо прийняти точку зору вчених, які вважають, що сутність традиційного сталкінгу майже однакова з кіберсталкінгом [1], то психологічні особливості осіб, схильних до переслідування, були предметом дослідження J.R. Meloy (1996) [7]. У своїй роботі вчений намагався структурувати різні думки щодо внутрішньопсихічного функціонування сталкерів. Найпоширенішою теорією він визнає психодинамічну, що зосереджується на підгрупі з нав'язливою поведінкою. Головною особливістю психодинамічної теорії є акцент на інтенсивній нарцисичній реакції, відмові та втраті у поєднанні із захисними механізмами (проекція, девальвація, проекційна ідентифікація).

Вважається, що сталкери захищають себе від сильного почуття приниження, сорому та суму за допомогою нарцисичної люті, під час якої вони починають знецінювати та карати об'єкт любові для підтримки зв'язку з фантазією [7].

Таким чином, переслідувачі не можуть адекватно опрацювати травматичну втрату об'єкта і, як наслідок, не можуть рухатися далі до створення нових контактів, а тому вони «застрягають» у власних агресивних фантазіях. Декілька авторів припустили, що патологія прив'язаності лежить в основі порушеної поведінки. Зокрема, J.R. Meloy (1998) сформулював приблизну модель розгортання форм поведінки, що пов'язана з переслідуванням [8]. Деякі свідчення, які пояснюють цю теорію, були взяті з вивчення дитячих історій та життєвих обставин сталкерів, які були безпосередньо до епізодів переслідування. Наприклад, у роботах К.К. Kienlen (1998) було встановлено, що в дитинстві у більшій частини сталкерів мав місце травматичний досвід, який пов'язаний із розривом відносин (утрата опікуна тощо) [5]. Проте, незважаючи на значні зусилля дослідників, існуючих доказів недостатньо для надання опису й диференціації особистісних якостей осіб, які мають схильність до сталкінгу, та прогнозування майбутніх випадків переслідувань [14].

Найбільш масштабними результатами з означеної проблематики можна вважати дослідження традиційних сталкерів Paul E. Mullen з колегами (1999), у якому взяли участь 145 досліджуваних, що дало змогу виділити психологічні особливості різних типів сталкерів. Установлено, що більшість зневажених сталкерів (завичай переслідують колишніх партнерів та знайомих) має недоліки особистості та неадекватну самооцінку, які в подальшому проявляються у нездатності усвідомити та пережити розрив відносин. Сталкери, які шукають близьких відносин, нерідко страждають на психічні розлади із синдромом еротоманії, на початку переслідувань характеризуються відособленістю та високим рівнем фантазування, що нерідко підкріплює ідеалізацію образу жертви. Неспроможні шанувальники часто мають маячні ідеї щодо доленосного призначення жертви, спостерігається розумова обмеженість. Злопам'ятливі сталкери добре розуміють свій негативний вплив на жертву, а тому їхня поведінка підкріплюється задоволенням від почуттів контролю та влади. Нерідко злопам'ятливі сталкери вважають себе за жертву, виправдовують свої дії уважною ідеєю боротьби за справедливість, більша частина цього типу має розлади за паранояльним типом [12].

В. Spitzberg у поясненні емоційного механізму кіберсталкінгу вказував на домінування двох типів негативних емоцій: сорому і гніву [10]. Гнів може бути каталізатором, що спонукає людину до помсти. Через те, що більшість онлайн-переслідувань порушує соціальні норми, кіберсталкер може відчувати сором як до, так і після самого факту переслідування, а також, можливо, через реалізований гнів.

Як уважає низка вчених (B.W. Reyns, H.T. Tavani, C. Wang), повторюваною емоцією для сталкерів є насторожене відношення до світу й людей, що можна поєднати в загальне почуття ворожості, яке проявляється в особливому настрої і стані, тобто в емоціях гніву, відризи та презирства з типовими для них переживаннями та експресією, і, як наслідок, можлива реалізація поведінки-переслідування.

Як зазначає О.Б. Сгорова (2013), ворожість може виникати у «застрягаючих осіб» через їх надмірне честолюбство, надмірні ревності та заздрощі, комплекс Каїна (Е. Фромм), бажання властолюбства, мстивості у осіб у ситуації гострого лиха, дітей із низьким рівнем духовних цінностей, із досвідом жорстокого відношення в родині (Р. Комер) або за її межами (діти-сироти), у соматично хворих осіб або у психопатологічних осіб, хворих на шизофренію.

Ч. Спілбергер указує на існування самостійного синдрому ворожості особистості: ворожість – агресія – гнів. На думку вченого, ворожість виступає особистісною рисою,

яка виражає настанови і мотивує та сприяє прояву гніву, особливо у сталкерів. На підтвердження вищезазначеному варто наголосити, що поєднання розуму, відчуття, волі (тріада Тетенса) розкриває загальне поєднання когнітивного, емоційного і поведінкового (вольового) компонентів психіки у реалізації будь-якої поведінки, зокрема й переслідування. У цьому разі ворожість відповідає когнітивному компоненту, гнів – емоційному, агресія – поведінковому.

К.А. Fox, А.Р. Gover, С. Kaukinen із колегами (2009) у теорії самоконтролю під час опису переслідування припустили, що низький рівень самоконтролю пов'язаний із поведінкою переслідувачів й віктимізацією, причому подібний зв'язок був значущим тільки серед жінок [3].

Т.Т. Holt та А.М. Bossler (2008) у межах теорії рутинної діяльності виявили, що участь окремих осіб або однопітків у переслідуваннях підвищує ризик прояву комп'ютерних злочинів, загальної віктимізації та аномалій [4].

На сучасному етапі теоретичних досліджень особистості кіберсталкерів окреслюється новий напрям. Зокрема, Ch. Stiff (2018) досліджує та аналізує роль «темної тріади» в мережі Facebook [11]. Згідно з результатами дослідження, маківеалізм пов'язаний із діями поширення чуток та особистих даних у мережі [11]. У психопатів поведінка стеження на Facebook виявилася пов'язаною зі зменшенням невизначеності щодо певного користувача. Збирання особистої інформації іншої людини без її відома для осіб із психопатією може мати також і розважальний характер. Люди, які мають високий рівень психопатії, зазвичай насолоджуються відчуттями сили та контролю над іншими [13]. Нарцисизм не виявив ніякого зв'язку з кіберсталкінгом, що підтверджує думку стосовно того, що нарциси прагнуть уваги інших до себе [11].

Отже, виходячи з теоретичного аналізу, варто зазначити, що психологічні особливості кіберсталкерів можуть бути схожі з традиційними формами переслідувачами, тобто кіберсталкери схильні до дій, що детерміновані потягом до влади та контролю, зумовлені високим рівнем тривожності та неадекватної самооцінки, виражаються також у середньому та вище показниках IQ, розвинутих навичках роботи з комп'ютером тощо [15].

Висвітлені вище теоретичні факти підштовхнули нас до пошуку інтегрованих підходів до дослідження особливостей осіб, схильних до кіберсталкінгу, а тому мета статті полягає у розкритті сутності цього явища та дослідженні психологічних особливостей осіб, схильних до Інтернет-сталкінгу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для проведення пілотажного дослідження було залучено групу із 70 осіб (31 – чоловіки та 39 – жінки) віком від 15 до 45 років. Під час дослідження були використані такі психодіагностичні методи дослідження: «Велика п'ятірка» Р. МакКрає – П. Коста (5PFQ) (в адаптації А.Б. Хромова, 1999), «Емоційна спрямованість» Б.І. Додонова (1978), авторська анкета на виявлення особливостей прояву та схильності до кіберсталкінгу, а саме: визначення залежності від соціальних мереж; моніторинг сторінок певних користувачів; пошук, збереження та поширення особистої інформації певних користувачів; залякування, переслідування або шантажування певних користувачів. Математико-статистична обробка даних здійснювалася за допомогою коефіцієнта кореляції r-Пірсона в пакеті IBM SPSS Statistics 23.0.

Проаналізовані результати за авторською анкетною дали змогу встановити, що 39% досліджуваних мають схильність до кіберсталкінгу, при цьому їхню діяльність можна віднести до таємного кіберсталкінгу, тоді як 61% – звичайні користувачі Інтернету. Наступним кроком було дослідження існування специфічних особистісних рис, притаманних групам «кіберсталкерів» та «звичайних користувачів».

Таблиця 1

Розбіжності між досліджуваними за параметром особистісних якостей
за методикою 5PFQ

Особистісні властивості	Середні показники досліджуваних		Показники непараметричного критерію Манна-Уїтні
	Кіберсталкери	Звичайні користувачі	
екстраверсія	45,1111	47,9070	0,231
доброзичливість	50,9630	51,1395	0,933
сумлінність	43,5185	47,9767	0,104
нейротизм	58,8519	49,9070	0,004**
відкритість новому досвіду	58,2593	56,8372	0,456

Як видно з таблиці, встановлено значущі розбіжності між групами за параметром «нейротизм», а саме: у групі кіберсталкерів даний показник статистично вищий ($U=0,004$, $p\leq 0,05$). Проте не було встановлено значущих відмінностей між групами за показниками «екстраверсія» (0,231), «доброзичливість» (0,933), «сумлінність» (0,104) та «відкритість новому досвіду» (0,456).

Наявність високого рівня нейротизму у кіберсталкерів може свідчити про таке: особи, схильні до кіберсталкінгу, не здатні контролювати власні емоції та імпульсивні потяги. Поведінка характеризується зниженим відчуттям відповідальності. Скоріше за все, наявні прояви ескапізму, такі люди відчувають, що нездатні витримувати життєві труднощі, їхні дії підпорядковані ситуативним чинникам, при цьому почуття тривоги й розгубленості, ймовірно, переважають у разі неприємностей, отже, люди легко піддаються відчаю.

Відсутність розбіжностей за параметром екстраверсії може бути пояснена тим, що кількість досліджуваних інтровертів у вибірці в середньому переважає над екстравертами. Скоріш за все, схильність до кіберсталкінгу в інтровертів проявляється через те, що вони надають перевагу абстрактним ідеям, а не реальній дійсності. Абстрактні ідеї у цьому разі перетворюються на діяльність в Інтернеті. Інтроверти менш схильні до активного спілкування, тому спостереження за іншими у мережі може замінити реальні комунікації з оточуючими. Схильність до теоретичних видів діяльності може пояснювати накопичення інформації про різних людей, яку інтроверти можуть знайти у мережі. Екстраверти, своєю чергою, характеризуються широким колом знайомих та імпульсивністю. Тоді можна припустити, що низький рівень контролю своїх почуттів іноді негативно впливає на відносини з оточуючими. Ймовірно, під час сварок або після розриву контактів зі знайомими або друзями екстраверти можуть проявляти зацікавленість до їхнього життя. Інтерес задовольняється спостереженням у соціальних мережах.

Показники за фактором доброзичливості також статистично не відрізняються в обох групах: ймовірно, відособлені люди більш схильні до утримання дистанції під час взаємодії з оточуючими, а тому під час спілкування з людьми вони зазнають труднощів; скоріше за все, така модель поведінки призводить до спостереження за іншими в Інтернеті. Особи, які мають високі показники прив'язаності, можуть проявляти схильність до кіберсталкінгу через те, що для них характерною є потреба бути серед людей. Ймовірно, високий рівень емпатії та відповідальності за інших в деяких випадках може проявлятися у моніторингу соціальних мереж для більшої обізнаності життям близьких та знайомих.

Відсутність значущих розбіжностей за сумлінністю можна пояснити тим, що імпульсивні люди, ймовірно, не відчувають межі особистого простору інших,

а це підштовхує їх на моніторинг та пошук особистих даних людей в Інтернеті. Через низький самоконтроль таким особам важко досягати мети, отже, вони можуть удаватися до порівняння свого життя з іншими людьми за допомогою соціальних мереж. Високий рівень відповідальності та дотримання моральних принципів у деяких випадках не дає їм змоги висловлювати зацікавленість до певного користувача у відкритій формі, тому люди, для яких властивим є самоконтроль, можуть мати схильність до таємного стеження у мережі.

Результати відкритості новому досвіду не виявили розбіжностей, скоріше за все, через те, що люди з високими показниками експресивності схильні до вираженої зацікавленості різними боками життя, тому така потреба відображається у надмірному інтересі до певних осіб, пошуку та збереження особистої інформації цих користувачів. Також експресивні люди часто не відрізняють реальність від уяви, що впливає на їхнє сприйняття себе та інших. Інформація, яка була отримана із соціальних мереж, може бути невірно інтерпретована, тому процес спостереження перетворюється на побудову ілюзій та здогадок відносно якогось певного користувача. Практичні особи негативно ставляться до змін у житті та шукають надійності у своєму оточенні. Припускаємо, що за розриву контакту з близькими людям із високим рівнем практичності складно до цього адаптуватися й вони, ймовірно, припускаються до стеження за колишніми близькими у соціальних мережах.

Наступним кроком було встановлення існування відмінностей за формою емоційної спрямованості серед «кіберсталкерів» та «звичайних користувачів».

Таблиця 2

**Розбіжності між досліджуваними за параметром емоційної спрямованості
за методикою Б.І. Додонова**

<i>Особистісні властивості</i>	<i>Середні показники досліджуваних</i>		<i>Показники непараметричного критерію Манна-Уїтні</i>
	<i>Кіберсталкери</i>	<i>Звичайні користувачі</i>	
альтруїстичні	4,0741	3,5116	0,536
комунікативні	4,6667	3,6512	0,245
глоричні	1,8519	2,6512	0,356
практичні	4,1481	5,3953	0,140
пугністичні	0,3333	1,7674	0,132
романтичні	4,8889	5,1860	0,750
гностичні	4,0741	5,4419	0,129
естетичні	5,8889	4,8837	0,344
гедоністичні	5,6667	4,3953	0,101

Виявлено, що значущих розбіжностей між групами за змінними, які характеризують емоційну спрямованість, не встановлено, тобто не існує відмінностей між «кіберсталкерами» та «звичайними користувачами». Оскільки емоційна спрямованість – це суб'єктивна глибинна організмична «програма», що формується в момент «контакту зі світом» і впливає на побудову поведінки, а також є різновидом установки індивіда по відношенню до світу, зумовлює його активну поведінку, то можемо сказати, що за цим параметром не існує відмінностей, а отже, користувачі мережі Інтернет рівною мірою схильні до пошуку та прояву емоцій, які не тільки запускають активність мисленевого процесів, а й входять в їхню структуру, виконуючи при цьому евристичну роль (творчого пошуку та знаходження рішень) або гедоністичне задоволення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень із цього напрямку. Аналізуючи сказане вище, можна зазначити, що:

1) кіберсталкери мають високі показники емоційної нестабільності, а отже, можна ствержувати, що для таких осіб властивими є імпульсивна неконтрольована поведінка, знижена відповідальність за власні дії, знижена стресостійкість, занижена самооцінка та образливість;

2) особистісні чинники можуть виступати превалюючими предикторами у формуванні та визначенні рівня схильності до кіберсталкінгу;

3) знання про існування зв'язку та особистісного зумовлення даного феномену дає змогу говорити про побудову можливої особистісної моделі кіберсталкерів із метою подальшого аналізу причин виникнення схильностей до кіберпереслідування, розроблення програм попередження протиправних дій, корекційних програм тощо.

Перспектива подальших досліджень убачається у вивченні психологічних особливостей кіберсталкерів у більш широкому спектрі соціокультурних чинників, що впливають на формування явища, розширенні вибірки респондентів та вдосконаленні методологічного інструментарю.

Список використаної літератури

1. Adam A. Cyberstalking and internet pornography : Gender and the gaze. *Ethics and Information Technology*. 2002. № 4. P. 133–142.
2. Bocij P. Seven fallacies about cyber stalking. *Prison Service Journal*. 2003. № 149. P. 37–42.
3. Fox K.A. The effects of low self-control and childhood maltreatment on stalking victimization among men and women. *American Journal of Criminal Justice*. 2009. № 34. P. 181–197.
4. Holt T.J. Examining the applicability of lifestyle-routine activities theory for cybercrime victimization. *Deviant Behavior*. 2008. № 30. P. 1–25.
5. Kienlen K.K. Developmental and social antecedents of stalking. San Diego, CA : Academic Press, 2001. P. 51–112.
6. Marcum C.D. Crossing boundaries online in romantic relationships: An exploratory study of the perceptions of impact on partners by cyberstalking offenders. *Deviant Behavior*. 2017. № 39. P. 716–731.
7. Meloy J.R. Stalking (obsessional following): A review of some preliminary studies. *Aggression and Violent Behavior*. 1996. № 1. P. 147–162.
8. Meloy J.R. The Psychology of Stalking. Academy press, 1998. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780124905603500207>.
9. Mullen P., Pathé M., Purcell R., Stuart G. Study of stalkers. *The American Journal of Psychiatry*. 1999. № 156.
10. Muris P., Merckelbach H., Otgaar H., Meijer E. The malevolent side of human nature: A meta-analysis and critical review of the literature on the dark triad (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy). *Perspectives on Psychological Science*. 2017. № 12. P. 183–204.
11. Reno J. 1999 report on cyberstalking: A new challenge for law enforcement and industry. *United States Department of Justice*. 1999. URL: <http://www.usdoj.gov/criminal/cybercrime/cyberstalking.htm>.
12. Spitzberg B. Forlorn love: Attachment styles, love styles, loneliness, and obsessional thinking as predictors of obsessive relational intrusion. *National Communication Association*. 2000. № 1. P. 24.
13. Stiff C. The Dark Triad and Facebook Surveillance: How Machiavellianism, Psychopathy, But Not Narcissism Predict Using Facebook To Spy On Others. URL: https://www.researchgate.net/publication/330219579_The_Dark_Triad_and_Facebook_Surveillance_How_Machiavellianism_Psychopathy_But_Not_Narcissism_Predict_Using_Facebook_To_Spy_On_Others.

14. Van Duynes C., Dietz P.E., Matthews D.B. Threatening or otherwise inappropriate letters to Hollywood celebrities. *Journal of Forensic Sciences*. 1991. № 36. P. 185–209.
15. Understanding and Predicting Cyberstalking in Social Media: Integrating Theoretical Perspectives on Shame, Neutralization, Self-Control, Rational Choice, and Social Learning. *International Conference on Systems Sciences*. 2013. URL: https://www.researchgate.net/publication/268597303_Understanding_and_predicting_cyberstalking_in_social_media_Integrating_theoretical_perspectives_on_shame_neutralization_self-control_rational_choice_and_social_learning.

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF CYBERSTALKERS

Alina Bunas

*Oles Honchar Dnipro National University,
72, Gagarin Avenue, Dnipro, Ukraine, 49000
e-mail: bunasalina@gmail.com*

Anastasia Horbanova

*Oles Honchar Dnipro National University,
72, Gagarin Avenue, Dnipro, Ukraine, 49000
e-mail: anastasiia.horbanova@gmail.com*

The article is devoted to the study of psychological features of people who are prone to Internet stalking. The negative trends in the growth and impact of cyberstalking on the society are great interest in various interdisciplinary research, first of all, the analysis of ethical and moral aspects, and only later – legal ones.

This article discusses cyberstalking as a form of traditional stalking, malpractice, media bullying, doxing through online channels such as social media, forums or email, because social networks have a wide range of relationships, stalkers can be not only friends, but also strangers or past partners. Theoretical approaches to the study of the etiology, structure and properties of personality (desire for control, low self-esteem, triad of hostility, mental health disorders, etc.), features and typology of specific behavioral responses have been expanded.

The general definition of cyberstalking as a specific form of activity characterized by harassment or harassment of a person through the Internet is distinguished, and the following are the behavioral manifestations of online harassment: monitoring, tracking without consent, intentional data injury, creation of fake profiles under the name of the victim, false accusations, spreading rumors, intimidation of a person, etc.

The pilot study involved 70 people (39 – women and 31 – men), aged 15 to 45 old. It is found that 39% of the respondents have a tendency to cyberstalking, while their activity can be attributed to secret cyberstalking, and 61% – ordinary Internet users. As a result of empirical research it is established that the only difference among the personality traits inherent in the group of cyberstalkers is a high level of neuroticism. There are no differences in the manifestation of emotional orientation among cyberstalkers and ordinary users.

The existence of personal conditionality of this phenomenon makes it possible to speak about the construction of a possible personal structure of cyberstalkers in order to further analyze the causes of inclination to cyber-harassment and to develop programs for preventing illegal actions.

Key words: cyberstalking, personality, Internet, character, persecution.